

Jak funkcjonuje zaawansowana praktyka pielęgniarska w Holandii? Doświadczenia własne i obserwacje

How does Advanced Practice Nursing function in the Netherlands? Personal experiences and observations

Barbara Kwaśna

Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Akeso, Polska

Adres do korespondencji

Barbara Kwaśna, Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Akeso, Polska,
e-mail: akeso.praktyka@protonmail.com

Nadestano: 26.02.2026; Zaakceptowano: 28.02.2026

Szanowna Redakcjo,

coraz częściej i coraz głośniej w polskiej ochronie zdrowia mówi się o wprowadzeniu pielęgniarki zaawansowanej praktyki (*Advanced Practice Nursing* – APN). Pracując jako pielęgniarka w obszarze leczenia ran w Holandii, wielokrotnie współpracowałam z APN. Formalnych powodów do tych spotkań było wiele, jednak wspólnym mianownikiem zawsze pozostawali pacjent oraz szeroko rozumiane relacje zawodowe. Pielęgniarka zaawansowanej praktyki jest w Holandii postrzegana jako profesja o dużym potencjale rozwojowym. W 2022 r. w ogólnej opiece zdrowotnej pracowało ponad 3000 pielęgniarek zaawansowanej praktyki. Pod koniec 2025 r. zarejestrowanych było już około 6000, czyli dwukrotnie więcej. O zapotrzebowaniu na tę grupę zawodową świadczy również fakt, że na ogólnokrajowym portalu pielęgniarskim dostępnych jest 238 wakatów dla APN. Wypracowano model APN z dwiema ogólnymi specjalizacjami: opieką somatyczną i psychiatryczną. Zapewnia to szerokie możliwości zatrudnienia w różnych sektorach ochrony zdrowia. Uprawnienia są nabywane w toku podyplomowego kształcenia w zakresie zaawansowanej praktyki. Choć APN stanowią obecnie około 3% populacji pielęgniarskiej i około 7% populacji lekarskiej, są dynamicznie rozwijającą się grupą zawodową.

W Centrum Leczenia Ran, w którym pracowałam, koordynatorem była właśnie APN. Oprócz zarządzania pracą centrum przyjmowała pacjentów z trudno

gojącymi się ranami, dokonywała triażu pacjentów pierwszorazowych oraz prowadziła konsultacje dla osób z problemami naczyniowymi.

Pracując w dużej, ogólnokrajowej organizacji pielęgniarskiej świadczącej m.in. specjalistyczną opiekę nad ranami, konsultowałam z APN przypadki pacjentów z trudno gojącymi się ranami – m.in. z zakresu chirurgii plastycznej czy poradni chorób piersi. Innym razem omawiałam przypadki ran u pacjentów z demencją lub ze *skin tears* z APN pracującymi w podstawowej opiece zdrowotnej.

We wspomnianej organizacji pielęgniarskiej pracowały również APN realizujące projekt „Szpital na kółkach”, którego celem było zapewnienie opieki na poziomie szpitalnym w domu pacjenta – w zakresie leczenia ran i chorób skóry.

Kim jest APN w Holandii?

Pielęgniarka zaawansowanej praktyki to osoba uprawniona, z wyższym wykształceniem zawodowym, odpowiednio długim stażem zawodowym oraz tytułem magistra w zakresie zaawansowanej praktyki pielęgniarskiej. Dysponuje szeroką wiedzą i umiejętnościami pielęgniarskimi, które łączy z wiedzą medyczną i kompetencjami dotyczącymi konkretnej grupy pacjentów – w zakresie opieki ogólnej (somatycznej) lub psychiatrycznej. Posiada uprawnienia do wykonywania ograniczonego zakresu procedur zarezerwowanych dotychczas dla lekarzy, pod

warunkiem że są one zgodne z zakresem uznanej specjalizacji, mają ograniczoną złożoność, są rutynowe, ryzyko ich wykonania jest możliwe do kontrolowania, realizowane są zgodnie z obowiązującymi wytycznymi, standardami i protokołami. Do takich procedur należą np. częściowe usunięcie paznokcia, nekrektomia czy tenotomia ścięgien zginaczy.

W procesie leczenia APN może pełnić rolę samodzielnego koordynatora leczenia, współprowadzącego terapię lub samodzielnego świadczeniodawcy.

Pielęgniarki zaawansowanej praktyki realizują swoje zadania w specjalistycznej opiece medycznej (szpitale), medycynie rodzinnej, opiece nad osobami z niepełnosprawnością intelektualną, pielęgniarstwie środowiskowym, ochronie zdrowia psychicznego, medycynie pracy, więziennictwie, geriatrici oraz zdrowiu publicznym.

Rana jako problem zdrowotny występuje w różnych grupach pacjentów. Dodatkowe kompetencje kliniczne pozwalają APN na prowadzenie zarówno leczenia miejscowego, jak i systemowego ran. Główne leczenie trudno gojących się ran odbywa się przede wszystkim w warunkach szpitalnych, w wyspecjalizowanych centrach leczenia ran.

Jaka była droga do APN?

Pierwsze APN pojawiły się w Holandii w latach 90. XX wieku. W 2009 r. zawód ten został prawnie uznany za odrębny zawód medyczny, a w 2017 r. APN uzyskały samodzielność zawodową w zakresie określonych czynności wcześniej zastrzeżonych dla lekarzy.

Uzyskanie tej samodzielności nastąpiło w drodze tzw. *taakherschikking* (realokacji zadań) – koncepcji polegającej na przeniesieniu opieki o niskiej złożoności, opartej na protokołach, z lekarzy na APN.

Pielęgniarki zaawansowanej praktyki nie zastępują lekarzy, a obowiązki nie są delegowane

w klasycznym rozumieniu. W bezpieczny sposób i systemowo uregulowany przejmują część zadań medycznych, co pozwala lekarzom koncentrować się na bardziej złożonych potrzebach pacjentów.

Jak zostać APN?

Aby zostać APN, należy ukończyć studia pielęgniarskie (odpowiednik polskiego magistra pielęgniarstwa), posiadać co najmniej dwuletnie doświadczenie zawodowe, ukończyć obowiązkowe, 2–3-letnie kształcenie w zakresie zaawansowanej praktyki, łączące pracę w wybranym obszarze z nauką.

Po ukończeniu kształcenia konieczny jest wpis do Centralnego Rejestru Pielęgniarek APN – dopiero ten wpis uprawnia do wykonywania zawodu.

Rejestracja podlega odnowieniu co 5 lat na podstawie doświadczenia zawodowego (minimum 4160 godzin przepracowanych jako APN w swojej specjalizacji w ciągu 5 lat) oraz udokumentowanego doskonalenia zawodowego w wymiarze 200 godzin w ciągu 5 lat, obejmującego co najmniej 100 godzin kształcenia ustawicznego, minimum 40 godzin oceny eksperckiej, do 60 godzin innych form doskonalenia zawodowego.

Podsumowanie

W Polsce trwają obecnie ustalenia dotyczące obszarów, w których APN miałyby funkcjonować. Rany stanowią problem zdrowotny, z którym APN spotykają się w wielu miejscach zatrudnienia.

Mam nadzieję, że przedstawione doświadczenia i obserwacje staną się impulsem do pogłębionej dyskusji nad rozwojem zaawansowanej praktyki pielęgniarskiej w Polsce oraz nad wdrażaniem rozwiązań systemowych umożliwiających pełniejsze wykorzystanie potencjału pielęgniarek – również w obszarze leczenia ran.